

TWEDE GEVAL VAN DE KORTTEENLEEUWERIK *CALANDRELLA BRACHYDACTYLA* IN NEDERLAND

Second record of the Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla* trapped in The Netherlands.

F. P. J. KOOIJMANS EN H. P. VAN DER MEER

Op het vangstation van de Stichting Vogelringstation Meijndel, gelegen in het duingebied van de Haagse Duinwaterleiding, binnen de gemeente Wassenaar, werd op 3 oktober 1978 een kleine leeuwerik gevangen. Door de geringe grootte en de lichtere kleur dan die van de Veldleeuwerik — eigenlijk meer overhellend naar het vale kleed van de Kuifleeuwerik — begrepen wij met een bijzondere vogel te doen te hebben. Aan de hand van de ter plaatse aanwezige literatuur, waaronder enkele vogelgidsen en vooral Svenssons „Identification Guide to European Passerines”, kwamen wij tot de overtuiging, dat het een Kortteenleeuwerik moest zijn. Buiten de auteurs was aanwezig mevr. E. J. E. J. van der Meer-Heuff, die aan de treklijn van het grote zg. open net stond en de vogel heeft gevangen. In de hand vielen behalve een blonde indruk ook de ongevlekte, licht zandkleurige onderzijde op; de keel en buik waren vrijwel wit. Alleen de borststreek was donkerder isabelkleurig met donkere streepjes en vlekjes in de halsstreek, die een soort onderbroken kransje vormden. Van een opvallende, donkere vlek aan weerszijden van de hals, zoals bij sommige afbeeldingen in de literatuur, was weinig of niets te zien, doch dit is mogelijk alleen bij adulte vogels waarneembaar. De kop was bij de oorstreek en wangen voorzien van donkerder vlekjes. Er was een lichte wenkbrauwstreep aanwezig, waarvan de lichte kleur zich ook rond het oog uitstreckte; de kruin had donkere vlekjes. De bovensnavel was bruin, de zij-kanten en ondersnavel bleek beenkleurig. De bovendelen van de rug waren vaalbruin met donkerder strepen. De buitenvlag van de 3e en 4e grote slagpen was versmald. De langste kleine slagpen reikte ongeveer even ver als de 2e grote slagpen, het typische kenmerk van de soort. De 1e grote slagpen was afgerond aan het eind en donkerbruin gekleurd, gedeeltelijk omzoomd met vuilwitte rand, hetgeen wijst op een juveniel exemplaar. Kleur der poten: lichtbruin; nagel achtereen *niet* gebogen. Staart: donkerbruin. De buitenvlag van de buitenste staartpen bruinachtig-wit, wat zich ten dele ook over de binnenvlag uitstreckte. Maten: vleugel 89 mm („The Handbook of British Birds” geeft voor ♀ 85-94, ♂ 92-95 mm). Nagel achtereen 6 mm. Totale lengte 14 cm; gewicht 19 gram.

Gezien de vleugelmaat en de lichtgerande, afgeronde 1e grote slagpen kwamen wij tot de overtuiging, dat het een eerstejaars ♀ betrof. Op dezelfde dag werd de vogel met ring Arnhem B 428786 weer vrijgelaten.

In „Limosa” 47, p. 157 werd in een Korte Mededeling de eerste vangst op 26 oktober 1973 van een Kortteenleeuwerik gemeld; het was tevens een nieuwe soort voor Nederland. Dat deze soort niet eerder in Nederland werd

waargenomen is opmerkelijk, daar uit omliggende landen wel vangsten of waarnemingen bekend zijn. De heer M. J. Tekke was zo vriendelijk om na te gaan, waar de Kortteenleeuwerik alzo verdwaald terecht is gekomen. Alleen al voor België vond hij in de literatuur 19 gevallen, die alle in de periode begin oktober tot half november vielen. Voor Engeland zijn zelfs over de 100 gevallen vastgesteld; half september 1978 werd wederom 1 ex. op Fair Isle waargenomen („unchecked report”). Eveneens werden van Noorwegen en Zweden en zelfs van IJsland exemplaren vermeld. H. P. van der Meer maakte enkele kleurendia's van de vogel in de hand, waarvan bijgaande afbeelding in zwart wit.

CDNA: bevestigde waarneming.

Mededeling van het Meijndel-Comité, Nieuwe Serie No. 45. Adres: F. P. J. Kooijmans, Finnenburg 34, 2591 XS 's-Gravenhage.

Naschrift: In zijn vergadering van 17 november 1979 stelde de Commissie voor de Nederlandse Avifauna vast, dat de in dit artikel opgegeven snavelmaat kleiner is dan voor de Kortteenleeuwerik in de literatuur wordt opgegeven (b.v. Witherby, Svensson). Doordat sommigen bij de top van de voorhoofdsvoren en anderen bij de basis van de veren beginnen te meten en deze plaatsen niet altijd gemakkelijk zijn te bepalen, is de snavelmaat van leeuwerikken moeilijk uniform weer te geven. Daarenboven is het meten „vanaf het voorhoofd” bij levende vogels moeilijk en in verband met mogelijke beschadigingen nauwelijks verantwoord. De CNA ziet derhalve geen aanleiding om de determinatie van de Kortteenleeuwerik op grond van een te kleine snavelmaat te verwerpen.

K. H. Voous